

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/213/2022
Identifikačné číslo spisu:	1704113310
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1704113310.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu obchodnej spoločnosti ST Design s.r.o., Bratislava, Nejedlého 19, IČO: 31 373 551, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Čičmancom, Bratislava, Prievozská 14/A, proti žalovaným 2/ P. Z. F., narodenej XX. Z. XXXX, Š., N. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s.r.o., Bratislava, Na Hrebienku 40, IČO: 36 677 175, v mene ktorej koná JUDr. Radoslav Kačur, konateľ a advokát, 3/ E. E., narodenej XX. B. XXXX, F. Z., D. X, o zaplatenie 93 637,95 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/621/2008, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2022 sp. zn. 10Co/132/2017 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2022 sp. zn. 10Co/132/2017 v jeho potvrdzujúcej časti vo vzťahu žalovanej 2/ a žalobcu, v spojitosti s uznesením Okresného súdu Pezinok z 5. augusta 2022 č. k. 4C/621/2008-848 vo vzťahu žalovanej 2/ a žalobcu z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 01. decembra 2015 č. k. 4C/621/2008-625 uložil žalovanej 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 20 351,38 eur s 13 % úrokom z omeškania od 11.02.2003 až do zaplatenia v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok). Ďalej uložil žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 21 394,08 eur s 13 % úrokom z omeškania od 11.02.2003 až do zaplatenia v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (druhý výrok), uložil žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 20 320,35 eur s 13 % úrokom z omeškania od 11.02.2003 až do zaplatenia v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (tretí bod). Návrh vo zvyšku zamietol (štvrtý bod). Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a právneho zastúpenia (piaty bod).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca uniesol dôkazné bremeno tvrdenia existencie záväzkovo - právneho vzťahu medzi ním a poručiteľom odporkýň jednak písomnou zmluvou o pôžičke, ale najmä dokladom, vystaveným poručiteľom, respektíve na jeho pokyn s ním spolupracujúcou osobou P. P., že od žalobcu prevzal v hotovosti sumu 3 milióny Sk. Vychádzal z preukázanej skutočnosti, že medzi poručiteľom odporkýň P. F. a žalobcom ako podnikateľskými subjektmi existoval občianskoprávny vzťah zo zmluvy

o pôžičke vo výške 3 milióny Sk (§ 1 ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka a § 657 Občianskeho zákonníka), že žalobca ako veriteľ tieto finančné prostriedky poručiteľovi ako dlžníkovi reálne odovzdal, síce v dvoch platbách po 1 500 000 Sk v prítomnosti svedkov, ktorí to v konaní potvrdili (P., Z., U.) a dôkazom sú vzájomne vystavené potvrdenia zmluvných strán o požičaní sumy 3 milióny Sk. Existencia písomnej zmluvy o pôžičke zo dňa 14. septembra 2001 úmysel zmluvných strán deklarovala. V nej zmluvné strany dohodli splatnosť celej pôžičky do 15. januára 2012 a v súlade s ustanovením § 658 ods. 1 OZ písomne dojednali úrok z pôžičky vo výške 25 % ročne, ktorý zmluvne dojednaný úrok sa považuje za odplatu veriteľa za požičiavanie peňazí dlžníkovi. Poručiteľ sa v zmluve zaviazal žalobcovi vrátiť požičané peniaze spolu s dohodnutým úrokom.

1.2. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že časť pôžičky celkovo vo výške 1 385 000 Sk poručiteľ za života žalobcovi v peniazoch aj vrátil.

1.3. Dohodnutý úrok z pôžičky ako odplata veriteľa za poskytnuté peňažné prostriedky dlžníkovi na dohodnuté obdobie vo výške 25 % ročne, predstavoval hodnotu 254 794,52 Sk (8 457,63 eura).

1.4. Podľa tvrdenia žalobcu zostatok nesplatennej časti istiny pôžičky predstavoval sumu 1 615 000 Sk (53 608,18 eura), ktorú sumu ako v konaní preukázal, aj predpísaným spôsobom evidoval vo svojej účtovnej evidencii ako pohľadávku na strane aktív.

1.5. Obrana žalovaných 1/ a 2/ spočívala v tvrdení, že časť zvyšku dlhu, prípadne celý zvyšok dlhu poručiteľ splatil žalobcovi „v naturáliách“ dodaním krmivá pre morky. V tejto súvislosti poukázal na článok II. bod 1 zmluvy o pôžičke, v ktorom sa zmluvné strany dohodli, že zmenu alebo doplnenie zmluvy možno vykonať len písomne.

1.6. Predovšetkým žalované 1/ a 2/ v konaní nepreukázali, že medzi žalobcom a poručiteľom došlo k písomnej dohode o zmene spôsobu platenia pôžičky, jej časti iným spôsobom než v peniazoch, dodávkami krmiva (§ 40 ods. 2 OZ).

1.7. Ak aj svedkyňa P. vypovedala o splnení zvyšku dlhu žalobcovi poručiteľom ku dňu jeho smrti dodávkami krmivá pre morky, o čom na pokyn poručiteľa si mala viesť vlastnú evidenciu, jej výpoveď súd vyhodnotil v tomto smere ako neurčitú, s časovým odstupom si odporujúcu, nebolo z nej možné jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť, v akej hodnote, za akých okolností a kedy mala byť týmto spôsobom pôžička žalobcovi - právnickej osobe splatená.

1.8. Ak aj štatutárny zástupca žalobcu - fyzická osoba pripustil, že mohol odobrať od poručiteľa nejaké krmivo pre morky, ktorých chovu sa v rozhodnom období podnikateľsky venoval, išlo by o plnenie poručiteľa osobe odlišnej od osoby žalobcu.

1.9. V súhrne vyššie uvedeného uzavrel, že žalované 1/, 2/ a žalovaná 3/ sa proti návrhu žalobcu v tomto konaní procesne nebránili vôbec, nijako neuniesli dôkazné bremeno svojich tvrdení, keď pohľadávku žalobcu v konaní popierali, dôkazmi, ktoré v konaní produkovali, nevyvrátili nad všetku pochybnosť vyvrátiteľnú domnienku existencie dlhu poručiteľa voči žalobcovi vo výške nesplatennej časti istiny a dohodnutý úrok z pôžičky spolu vo výške 62 065,81 eura (1 869 794,52 Sk).

1.10. Čistá hodnota dedičstva s prihliadnutím na vo veci vykonané dokazovanie stanovením všeobecnej hodnoty časti aktív dedičstva (nehnutelnosti, zbrane a strelivo) predstavovala sumu 4 755 452,67 Sk, to je 157 852,11 eura.

1.11. Smrťou poručiteľa odporkýň v prvom až treťom rade P. F. dňa 13. apríla 2002 na ne prešli dlhy poručiteľa, v tomto prípade dlh zo zmluvy o pôžičke zo dňa 14. septembra 2001 spolu s dohodnutým úrokom, ktorej splatnosť nastala dňa 15. januára 2002. Žalovaní nadobudli dedičskou dohodou dedičstvo po poručiteľovi v pomeroch žalovaná 1/ vo výške 32,79 % k celému dedičstvu, žalovaná 2/ vo výške 34,47 % k celému dedičstvu a žalovaná 3/ vo výške 32,74 % k celému dedičstvu. Súd preto zaviazal žalované na zaplatenie nesplatennej časti pôžičky a dohodnutého úroku vo výške 62 065,81 eura pomerne, podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli k celému dedičstvu tak, že žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 20 351,38 eura, žalovanej 2/ sumu 21 394,08 eura a žalovanej 3/ sumu 20 320,35 eura.

1.12. Nakoľko žalované s plnením peňažného dlhu dňom nasledujúcim po dni popretia pohľadávky žalobcu na zaplatenie 1 615 000 Sk s príslušenstvom v dedičskom konaní po poručiteľovi, v ktorom si žalobca svoju pohľadávku uplatnil, dostali sa do omeškania dňom 11. februára 2003, preto s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 1, 2 OZ a vykonávaciu vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR zaviazal ich na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania vo výške 13 % ročne od 11. februára 2003 až do zaplatenia, pričom na splnenie uloženej povinnosti vzhľadom na jej výšku určil lehotu 30 dní od

právoplatnosti tohto rozsudku (§ 160 ods. 1 OSP).

1.13. Návrh žalobcu na zaplatenie sumy 97 342,46 Sk s prísl. (3 231,18 eura) titulom nezaplateného úroku z pôžičky vo výške 25 % ročne z nesplatennej časti istiny pôžičky 1 615 000 Sk odo dňa nasledujúceho po splatnosti pôžičky, od 16. januára 2002 do dňa úmrtia poručiteľa dňa 13. apríla 2002 súd zamietol, nakoľko návrh v tejto časti nemal oporu v zákone.

1.14. Návrh žalobcu na zaplatenie sumy 497 420 Sk s prísl. (16 511,32 eura) titulom zmluvnej pokuty 0,35 % denne, majúcej byť dohodnutej v článku II. bod 2 zmluvy o pôžičke za omeškanie so zaplatením nesplatennej časti istiny pôžičky vo výške 1 615 000 Sk za 88 dní omeškania od 16. januára 2002 do 13. apríla 2002 súd zamietol s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 OZ, keď písomné dojednanie žalobcu a poručiteľa o zmluvnej pokute článok II. bod 2 zmluvy o pôžičke zo dňa 14. septembra 2001 vyhodnotil ako neplatné, neurčité.

1.15. Nakoniec súd zamietol aj návrh žalobcu na zaplatenie sumy 400 000 Sk s prísl. (13 277,57 eura) titulom 4-krát zmluvnej pokuty po 100 000 Sk, majúcej byť dohodnutej v článku II. bod 2.3. zmluvy o zriadení záložného práva k hnutelným veciam, ktoré poručiteľovi vyúčtoval faktúrami číslo 002/02, 003/02, 004/02, 005/02 s poukazom na citované ustanovenie § 37 ods. 1 OZ, keď písomné dojednanie žalobcu a poručiteľa o zmluvnej pokute v článku II. bod 2.3. zmluvy o zriadení záložného práva k hnutelným veciam zo dňa 14. septembra 2001 taktiež vyhodnotil ako neplatné, neurčité („vykonať písomné zúčtovanie predaja voči záložnému veriteľovi“) čo do špecifikovania zmluvne dohodnutej povinnosti dlžníka, porušenie ktorej malo zakladať nárok žalobcu na uplatnenie tejto/týchto zmluvnej pokuty/zmluvných pokút.

1.16. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 OSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaných 2/, 3/ rozsudkom z 31. marca 2022 sp. zn. 10Co/132/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej žalobe proti žalovaným 2/ a 3/ vyhovujúcej časti (prvý výrok). V časti rozhodnutia o trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (druhý výrok).

2.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie z hľadiska žalobcom uplatneného nároku ako aj ohľadom tvrdení žalovaných, ktoré uvádzali na svoju obranu, a teda riadne a dostatočne zistil skutkový stav. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania potom dospel k správnym skutkovým záverom a na ich podklade vyvodil aj správny právny záver o čiastočnej dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku. Vec aj správne právne posúdil, keď aplikoval § 34, 35 ods. 1 až 3, § 37 ods. 1, § 657, § 658 ods. 1 a § 517 ods. 1, 2 a § 544 ods. 1, 2, § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a vládneho nariadenia č. 87/1995 Z. z., ktoré aj správne vyložil.

2.2. Stotožnil sa so všetkými závermi, ku ktorým súd prvej inštancie vo svojom rozsudku dospel a jeho rozhodnutie považuje za logické, pochopiteľné, presvedčivé a vyčerpávajúce.

2.3. Žalované 2/ a 3/ v odvolaní neuviedli žiadne také skutočnosti (skutkové či právne), ktoré by boli spôsobilé spochybniť správne závery súdu prvej inštancie. Žalovaná 2/ v odvolaní len zopakovala rovnaké argumenty ako prezentovala už v konaní pred súdom prvej inštancie, teda, že dlh z pôžičky bol žalovanej sčasti splatený krmivom a že to potvrdzuje výpoveď svedkyne P. P., s ktorými sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dôsledne a dostatočne vysporiadal. V odôvodnení svojho rozsudku sa zaoberal všetkými okolnosťami, ktoré boli pre posúdenie a rozhodovanie veci podstatné a dospel pritom k správne mu záveru, že žalobca svoje tvrdenia o nevrátenej časti pôžičky a celého dohodnutého úroku jeho dlžníkom pánom F. za jeho života predloženými dôkazmi preukázal v miere, v ktorej ich preukázať mohol a že žalovanej 2/ sa naopak jej tvrdenia, ktoré uvádzala na svoju obranu, preukázať nepodarilo (žiadnym ňou produkovaným dôkazom nevyvrátila domnienku nesplateného dlhu). Súd prvej inštancie všetky svoje závery zdôvodnil a odvolací súd na ne odkazuje. Z obsahu odvolania žalovanej 2/ vyplýva, že nesúhlasí s hodnotením dôkazov súdom prvej inštancie, keď mala na rozdiel od súdom prvej inštancie prijatých záverov za to, že z vykonaných dôkazov vyplýva, čo ona tvrdí.

2.4. Okolnosti namietané žalovanou 2/ v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie. Ak v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dokazovanie nesprávne, keď dostatočne neprihliadol na výpoveď P. P., že obsah jej výpovede vyhodnotil nesprávne, keďže z jej výpovede vyplýva, že dlh bol uhradený dovozom krmiva

do hydinárne Bernolákovo, že celý dlh bol tak vrátený sčasti v hotovosti a sčasti tak, ako sa P. Z. s P. S. a porúčiteľom dohodli a že je potrebné P. P. znovu podrobne vypočítať, odvolací súd s tým nesúhlasí. Uviedol, že svedkyňa P. P. bola v konaní 2-krát a veľmi rozsiahlo vypočutá. Vo svojej prvej výpovedi (09. decembra 2008) uviedla, že časť pôžičky bola splatená po čiastkach z predaja rýb a nejaká časť zostala k úhrade a následne vo svojej druhej výpovedi uviedla, že pôžička sa splácala v hotovosti z predaja rýb, o čom boli aj vystavené príjmové a výdavkové doklady, ale aj formou krmiva, ktoré porúčiteľ získal od spoločnosti v Ružindole a jeho finančná hodnota bola cca 567 000 Sk a že za života porúčiteľa sa splatilo asi 2 a pol milióna Sk, pričom ona si myslí, že za života porúčiteľa bola celá pôžička splatená. Výpovedala, že nebola prítomná pri vývoze obilia z Ružindola a viac o tom nevie. Na dátumy si nepamätala. Súd prvej inštancie vyhodnotil jej výpoveď za neurčitú, s časovým odstupom za si odporujúcu a nepreukazujúcu v akej hodnote, za akých okolností a kedy mala byť pôžička žalobcovi splatená. Hodnotil ju aj v súvislosti s ostatnými v konaní produkovanými dôkazmi a dospel k správne mu záveru, že žalované neunesli dôkazné bremeno na svoje tvrdenie o splatení pôžičky, keďže o splatení pôžičky neprodukovali žiadny relevantný dôkaz. Odvolací súd sa s týmto záverom jednoznačne stotožnil a poukazuje na už ustálenú judikatúru týkajúcu sa povinnosti strán tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a ich dôkaznej povinnosti, ktorá je už notorieta a podľa ktorej samotná skutočnosť, či strana v konaní vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jej povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Za stavu, keď žalobca preukázal písomnú zmluvu o pôžičke, odovzdanie peňazí p. F., čiastočné vrátenie pôžičky a vedenie pôžičky a jej nesplatenéj časti v účtovníctve listinnými dôkazmi a tvrdil, že mu p. F. zvyšok pôžičky a dohodnutý úrok nezaplatil (čo už, samozrejme, preukazovať nemohol), bolo na žalovaných, ak chceli byť v spore úspešné, preukázať svoje tvrdenie, že celý dlh aj s dohodnutým úrokom bol žalobcovi zaplatený, čo však žiadnymi dôkazmi nepreukázali. Ak tvrdili, že dlh bol uhradený krmivom, čo žalobca popieral, nepreukázali jednak písomnú zmenu zmluvy o pôžičke v zmysle ust. § 40 ods. 2 OZ (o tom, že dlh sa bude uhrádzať krmivom) neprodukovali ani žiadny hodnoverný dôkaz o úhrade dlhu krmivom (napr. príjmové a výdavkové doklady, písomné započítanie krmiva žalobcom na dlh p. F. a podobne), dokonca ani o tom, žeby p. F. nejaké krmivo v konkrétny deň a v konkrétnom objeme žalobcovi dodal a žalobca od neho prevzal (napr. potvrdenie). Výpoveď P. P., že jej p. F. povedal, že časť dlhu uhradil krmivom a ona si to poznamenala do zošita, ani samotný takýto jej zošit, ak by bol v konaní predložený, nemajú postačujúcu dôkaznú silu na vyvrátenie už listinnými dôkazmi preukázaných tvrdení žalobcu a na preukázanie tvrdení žalovanej 2/. Na tomto závere odvolacieho súdu nemôže nič zmeniť, ani neúnavne poukazovanie žalovanej 2/ na výpoveď P. P. a opakovanie jej presvedčenia, že jej výpoveďou je preukázané, že dlh p. F. voči žalobcovi bol splatený.

2.5. Ak žalovaná 2/ v odvolaní len všeobecne nesúhlasila so znaleckým posudkom k hodnote zdedených nehnuteľností ku dňu smrti porúčiteľa, uviedol, že mohla (rovnako ako žalobca) predložiť ako dôkaz súkromný znalecký posudok k ich cene, čo však neurobila.

2.6. Rovnako nedôvodná je aj odvolacia námietka žalovanej 2/, v ktorej považovala za pochybenie, že nebolo vedené dokazovanie o tom, aké záväzky porúčiteľ okrem prejednávanej pôžičky zanechal a aké záväzky už dedičky po jeho smrti zaplatili, keďže tieto mali byť od hodnoty zdedeného majetku odrátané, pretože sama žalovaná 2/ (ani nikto zo žalovaných) žiadne dokazovanie v tomto smere nenavrhli, žiadnu úhradu dlhov porúčiteľa netvrdili, neposkytli žiadnu argumentáciu, nepredložili ani neoznačili dôkazy, ktoré by mal súd prvej inštancie vykonať.

2.7. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené s právnymi závermi súdu prvej inštancie v plnom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na tieto poukazuje za využitia ust. § 387 ods. 2 CSP. Dospel totiž k záveru, že vzhľadom na správne a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s tvrdeniami sporových strán, by bola ďalšia argumentácia odvolacieho súdu len opakovaním správnych záverov vyslovených súdom prvej inštancie.

2.8. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ust. § 420 písm. f) CSP. Dôvodila tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, t. j., že Krajský súd v Bratislave aj Okresný súd Pezinok jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Má za to, že rozsudok Okresného súdu

Pezinok je nezákonný a neudržateľný, pretože tento súd nevykonával všetky navrhované dôkazy a taktiež na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu, ale aj skutkovému zisteniu, pričom tieto riadnym spôsobom neodôvodnil a s týmto konaním sa stotožnil aj Krajský súd v Bratislave.

3.1. Na pojednávaní číslo 5 pôvodný právny zástupca žalovanej 2/ navrhol Okresnému súdu Pezinok, aby vykonal ďalšie dôkazy, a to výsluch dvoch nových svedkov a aby zabezpečil knihu o evidencii splátok od svedka 3, pričom okresný súd tento návrh zamietol. Okresný súd v odôvodnení rozsudku ani len akoukoľvek zmienkou nespomenul nevykonanie dôkazov, čím jasne porušil § 220 ods. 2 CSP, pričom ani Krajský súd v Bratislave sa zamietnutiu návrhov na vykonanie nových dôkazov nijako nezaoberal a iba stroho konštatoval, že podľa názoru odvolacieho súdu kniha evidencii splátok nemá potrebnú dôkaznú silu, pričom k zamietnutiu vykonania výsluchu nových svedkov sa akýmkoľvek spôsobom nevyjadril.

3.2. Ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania číslo 5 Okresného súdu Pezinok po zamietnutí návrhov na vykonanie dôkazov rovno pristúpil súd prvej inštancie k vyhláseniu rozsudku. Je nepochybné, že povinnosťou súdu pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania je umožniť stranám sporu, aby sa vyjadrili k dokazovaniu aj k právnej stránke veci, to znamená, aby predniesli záverečné reči. Zo zápisnice z pojednávania číslo 5 ani zo zvukového záznamu z pojednávania číslo 5 (ktorý je nezrozumiteľný) však nevyplýva, že by strany sporu predniesli záverečné reči. Má za to, že stranám sporu konania v právnej veci nebolo umožnené zo strany okresného súdu predniesť záverečné reči, pričom krajský súd sa týmto akýmkoľvek spôsobom nezaoberal. Takýto postup okresného ako aj krajského súdu je preto neudržateľný a ide o hrubé porušenie procesných a najmä ústavných práv na spravodlivý súdny proces.

3.3. Ako vyplýva z vyššie uvedeného okresný súd ako aj krajský súd svojim konaním jednoznačne procesne pochybili a takýmto svojim konaním jednoznačne porušili právo žalovanej 2/ na spravodlivý proces, čím je daný dovolací dôvod a zároveň ide o dôvod prípustnosti dovolania. Okresný súd ako aj krajský súd zamietli návrh na vykonanie dôkazov, pričom toto zamietnutie nijako neodôvodnili, čím porušili § 220 ods. 2 CSP. Okresný súd ako aj krajský súd sa nevysporiadali s rozporuplnými tvrdeniami všetkých svedkov ako aj žalobcu, čím opätovne porušili § 220 ods. 2 CSP. Vrcholom porušenia práva na spravodlivý proces je fakt, že pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania nebolo umožnené stranám sporu predniesť záverečné reči, čím došlo k porušeniu § 182 CSP.

3.4. Na základe vyššie uvedeného dovolateľka žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň podala návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 12. septembra 2022 k dovolaniu žalovanej 2/ navrhol podané dovolanie ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 15. decembra 2022 sp. zn. 5Cdo/213/2022 odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2022 sp. zn. 10Co/132/2017 v jeho potvrdzujúcom výroku v spojení s rozsudkom Okresného súdu Pezinok z 01. decembra 2015 č. k. 4C/621/2008-625 vo výroku o povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 21 394,08 eura s príslušenstvom, a to do právoplatného skončenia konania o dovolaní žalovanej 2/.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné i dôvodné, a preto treba rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolaťka uvádza, že okresný súd ako aj odvolací súd zamietli návrh na vykonanie dôkazov, pričom toto zamietnutie nijako neodôvodnili, nevysporiadali sa s rozporuplnými tvrdeniami všetkých svedkov ako aj žalobcu a pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania nebolo umožnené stranám sporu predniesť záverečné reči, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súlade s judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR ustálil svoju judikatúru (napr. rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018) v tom smere, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

12. V súdnej veci dovolací súd zistil, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 01. decembra 2015 právny zástupca žalovaných 1./ 2/ navrhol vykonať dôkaz - výsluch osôb zúčastnených na rokovaní 12. februára 2004, a to p. S. a p. C. ako aj zväziť od svedkyne P. predložiť knihu evidencie splátok pôžičky a nepeňažného splácania. Súd prvej inštancie predmetný návrh na doplnenie dokazovania zamietol. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania sa však nepremietlo v odôvodnení jeho rozhodnutia, keď ani súd prvej inštancie ani odvolací súd si nespĺnili svoju povinnosť vo svojich rozhodnutiach odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobili, čím došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces.

13. Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

14. Podľa § 182 CSP ak súd pojednávanie neodročí, pred jeho skončením vyzve strany, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Ak po vyjadrení strán súd nepovažuje

za potrebné vykonať ďalšie dôkazy, uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

15. Zo zápisnice o pojednávaní pred Okresným súdom Pezinok dňa 01. decembra 2015, kedy bolo aj vo veci meritórne rozhodnuté, je zrejmé, že po tom, čo súd prvej inštancie návrh na doplnenie dokazovania zamietol, uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vo veci rozhodol bez toho, aby pred jeho skončením vyzval strany, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu ako aj k právnej stránke veci, čím došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces.

16. Civilný sporový poriadok v ust. § 182 CSP stanovuje, že na záver pojednávania môžu účastníci zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Toto právo nemožno účastníkovi odňať a súd je povinný účastníkovi umožniť realizáciu tohto práva a dať mu príležitosť k tomuto záverečnému vyjadreniu. Kedy sa tak má stať, určuje predseda senátu. Ak súd svojím postupom účastníkovi neumožní, aby využil svoje právo na záverečné vyjadrenie, koná v rozpore so zákonom a odníma mu možnosť uplatniť konkrétne procesné právo, ktoré mu civilný sporový poriadok priznáva (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/1994, rozhodnutie najvyššieho súdu 2Cdo/6/1998).

17. Uvedeným postupom odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie došlo k založeniu procesnej vady konania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné ako rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť v jeho potvrdzujúcej časti vo vzťahu žalovanej 2/ a žalobcu v spojitosti s uznesením Okresného súdu Pezinok z 5. augusta 2022 č. k. 4C/621/2008-848 vo vzťahu žalovanej 2/ a žalobcu (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.